

Partnerskap för levande skogar

Fyra samarbetsprojekt 2011–2013 mellan
Sveaskog och Världsnaturfonden WWF

SVEASKOG

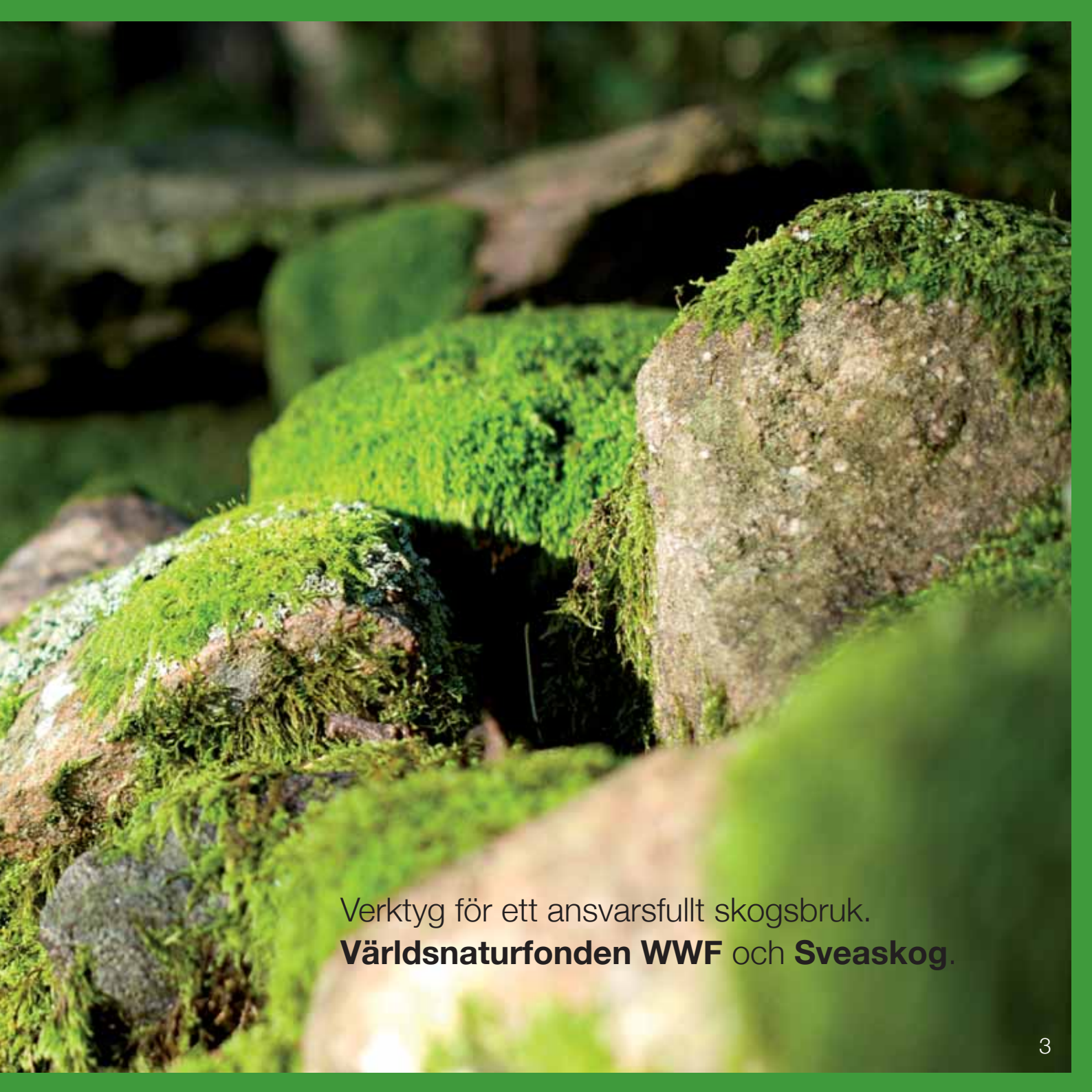

Sveaskog och Världsnaturfonden WWF arbetar för ett ansvarsfullt skogsbruk i Sverige och Europa.

Sveaskog är ett ledande skogsföretag och Sveriges största skogsägare med visionen att vara främst på att utveckla skogens värden. Sveaskog har höga ambitioner för produktion, miljö och naturvård – för att förvalta ekonomiska och ekologiska värden för framtida generationer. Företaget vill vara föregångare för ett långsiktigt hållbart skogsbruk.

WWF har gedigen kunskap och arbetar aktivt för skydd och hållbart nyttjande av skogen i Sverige och globalt. WWF har ett värdefullt globalt nätverk som gör organisationen till en av de mest betydelsefulla miljö- och naturvårdsorganisationerna.

Tillsammans utvecklar Sveaskog och WWF kunskap och verktyg för ett ansvarsfullt skogsbruk. Vi arbetar i partnerskap med långsiktiga projekt. I denna folder presenterar vi översiktligt de aktuella projekten under 2011–2013.

Verktyg för ett ansvarsfullt skogsbruk.
Världsnaturfonden WWF och **Sveaskog**.

Projekt 1

Levande skogsvatten

VATTEN GER LIV

Skogen är inte bara grön. Den är också blå. Det blå landskapet är skogsvattnet; kärr, mossar, bäckar, älvar och sjöar. Tusentals vattenberoende växt- och djurarter berikar den biologiska mångfalden i skogen. De gör också stor nytta eftersom de utför ekologiska tjänster i naturen. Mikroorganismer som lever i vatten och våtmarker bryter ned organiskt material, tar hand om överflödigt kväve och utgör sedan själva föda för många vattenorganismer. På så sätt fungerar våtmarker i skogen som naturens egna reningsverk, som renar vattnet innan det rinner ut i havet via bäckar, älvar och sjöar. Att vårda och värna om skogsvattnen är därför en självklar del i naturhänsynen.

VERKTYG FÖR HÄNSYN TILL VATTENMILJÖERNA

I projektet har vi hittills arbetat med att utveckla verktyg för hur vattenfrågorna kan vävas in i skogsbrukets planering. Ett sådant är en metod för inventering av vilka värden vattendragen i skogslandskapen har. Metoden används tillsammans med en så kallad blå målklassning* där skogsägaren fastställer en ambitionsnivå för hänsynen av vattenmiljöerna – de blå miljöerna i skogen. Tillsammans ger detta ett underlag för prioritering och planering av skydd och hänsyn för vattenmiljöerna, och planerna kan enkelt omsättas i praktiken. I Levande skogsvatten har vi också visat hur man praktiskt kan återskapa naturliga vattenmiljöer, till exempel genom att täppa igen gamla diken.

Vi utvecklar vattenfrågorna i ett **landskapsperspektiv**.

Foto: Carl Johan Erikson

VÄRNAR VATTENFRÅGOR I LANDSKAPSPERSPEKTIV

Den kunskap som vi har fått under projektet kommer vi nu att sprida vidare till andra aktörer i svenskt skogsbruk via seminarier och andra informationsaktiviteter. Genom konceptet "Verktyslåda för god vattenhänsyn" vill vi stimulera till en bredare användning av de nya verktygen som skapar levande skogsvatten i praktiken.

I projektet Levande skogsvatten vill vi höja vattenfrågornas betydelse för ett ansvarsfullt skogsbruk ytterligare genom att nu utveckla arbetet med vattenfrågorna i ett landskapsperspektiv. Sveaskog

kommer att på det egna markinnehavet skapa vattenlandskap med särskilda värden knutna till vatten.

VÅR AMBITION

Vår ambition är att lyfta frågorna på en mer övergripande nivå för att skapa bättre förutsättningar för biologisk mångfald* i skogliga vattenmiljöer och bättre vattenkvalitet i ett effektivt skogsbruk. Det är samtidigt ett bidrag till att nå de nationella miljökvalitetsmålen och målen i EU:s vattendirektiv*.

* Se ordlista på baksidan.

Projekt 2

Hållbara landskap

Det finns **tröskelvärden** för
hur mycket ekosystemen **tål**.

ÖKAD KONKURRENS OM NATURRESURSER

När många olika aktörer och sektorsintressen gör anspråk på landskapets naturresurser kan trycket på den biologiska mångfalden och ekosystemen i landskapet bli alltför hårt. Olika sektorer planerar sin del av mark- och vattenanvändningen utan tillräcklig samordning och hänsyn till varandra eller den samlade effekten på miljön.

Det finns tröskelvärden för hur mycket och vilken intensitet av nyttjande naturen och ekosystemen tål. I vissa fall finns konkurrens mellan olika näringars anspråk om de begränsade resurserna. Hur detta kan hanteras är en huvudfråga för arbetet med hållbara landskap.

HÅLLBART NYTTJANDE I ETT LANDSKAPSPERSPEKTIV

Projektet fokuserar på ekologiskt hållbar mark- och vattenanvändning i ett landskapsperspektiv. Vi tittar på politik och förvaltning. Vi tar ett helhetsgrepp på effekten av olika näringars anspråk i landskapet, på naturen och varandra.

Modellandskap är ett geografiskt definierat område där WWF testar och utvecklar idéer för ekologisk hållbar mark- och vattenanvändning på landskapsnivå genom konkreta projekt och samverkansprocesser. Flera projekt kan ingå i ett modellandskap. Ambitionen är att modellandskapen ska utvecklas till demonstrationsområden för hållbar förvaltning av naturresurser.

METOD FÖR LANDSKAPSBASERAD FÖRVALTNING

I modellandskap har WWF rollen som katalysator för att starta processer, bidra med ett helhetsperspektiv i projekt och dialog, och påverka på policynivå.

Arbetet startar med en kartläggning av landskapets naturvärden, tröskelvärden i ekosystemet och olika sektors anspråk, påverkan och mål. Detta ger ett underlag för att analysera varför landskapet ser ut som det gör idag. I nästa steg initieras samverkan mellan olika aktörer för att skapa förutsättningar för ett hållbart nyttjande och förvaltande av resurserna i modellandskapet. Utifrån dessa analyser kan sedan konkreta insatser för att bevara och utveckla höga naturvärden och väl fungerande ekosystem startas.

Projektet Hållbara landskap tar tillvara erfarenheter och lärdomar och sprider dessa genom demonstrationsområden och rapporter. I de fall processen har visat på behov av förändrade riktlinjer, styrmedel och incitament, inkluderas dessa i WWFs övergripande påverkansarbete för hållbara landskap.

Ett modellandskap som ingår i projektet är Västerbottens inland, där Sveaskog har ett stort markinnehav. Här kommer vi att bland annat använda kunskaper och verktyg från projektet Levande skogsvatten för förvaltning av vattenresurser på landskapsnivå.

* Se ordlista på baksidan.

Projekt 3

Effekt 20

BALANS MELLAN MILJÖ OCH PRODUKTION

Sveriges riksdag har bestämt att miljömålet* och produktionsmålet* i svensk skogspolitik ska vara likställda, det vill säga prioriteras lika högt. Hur klarar skogsbruket den balansgången? Kan man bedriva ett effektivt och lönsamt skogsbruk och samtidigt ta hänsyn till naturen och bevara en biologisk mångfald*? I Sverige avsätter vi nationalparker, naturreservat och frivilligt skyddade skogar för naturvård. Vid avverkning tar skogsbruket dessutom naturhänsyn i varje skogsområde.

MILJÖAMBITION UTTRYCKT I 20 PROCENT

Forskning visar att 20 procent avsättning av skogsmarken behövs för att bevara den biologiska mångfalden i skogen. Sveaskogs miljöpolicy innebär bland annat att företaget avsätter 20 procent av den produktiva skogsmarken inom varje skogsregion för naturskydd och naturhänsyn.

Naturvårdsåtgärderna varierar från att spara enskilda träd eller ytor vid skogsavverkning, till att avsätta större landskap för naturvård, till exempel i Sveaskogs ekoparker*. Ekoparkerna är större

Sveaskog har **20 procent** naturvårdsareal för att bevara den **biologiska mångfalden** i skogen.

sammanhängande landskap, där naturvården sätts i första rummet och skogsbrukets avkastningskrav anpassas till landskapets särskilda natur- och kulturvården.

VILKEN EFFEKT FÅR NATURVÅRDEN?

Vad är då effekten av Sveaskogs naturvårdsarbete? Det är den centrala frågeställningen i det gemensamma projektet Effekt 20. Projektet är banbrytande med sitt fokus på naturvårderna i ett landskapsperspektiv. Huvudarbetet i detta långsiktiga projekt

är en uppföljning av skogslandskapens fåglar och insektsfauna, med en metod utvecklad i ett tidigare WWF-projekt. Sveaskog finansierar projektet och driver det tillsammans med WWF.

* Se ordlista på baksidan.

Projekt 4

Ansvarsfull produktion och handel med skogens produkter

ANSVARFULL VIRKESHANDEL I BALTIKUM

Skogen i Baltikum rymmer mycket höga naturvärden. Samtidigt skapar den viktiga exportinkomster för de baltiska länderna. Den svenska skogsindustrin har en stark närvaro i regionen och exporterar massaved, biobränslen och trävaror till andra länder i Östersjöregionen.

De privata mindre baltiska skogsägarna spelar en viktig roll i regionens virkeshandel. Här finns ett behov av ökad kunskap om ett hållbart skogsbruk, så att de höga naturvärdena kan skyddas.

Skogssektorn i Baltikum drivs också av ett stort antal små och mellanstora aktörer som behöver göra mer för miljön och skogens sociala roll. Ekonomisk brottslighet kopplad till skogsbruk förekommer, med bland annat penningtvätt, illegala avverkningar och korruption. Utvecklingen av lagstiftning, övervakning och kunskap om ansvarsfullt skogsbruk pågår, men bakslagen blev omfattande under den ekonomiska krisen.

SPÅRA VIRKESKÄLLORNA

Svensk skogsindustri kan medverka till utvecklingen av ett ansvarsfullt skogsbruk i Baltikum, bland annat genom att säkerställa att virket inte kommer från kontroversiella källor. Det kan exempelvis göras

genom att öka andelen FSC®-certifierad råvara och öka användningen av spårbarhetssystem. Sveaskogs import från Lettland sker i huvudsak från det egna dotterbolaget Sveaskog Baltfor SIA, som är spårbarhetscertifierat enligt FSC®. Även i de fall Sveaskog köper virke från andra länder arbetar Sveaskog för att säkra och kontrollera spårbarheten.

OPINIONSBILDNING OCH DIALOG FÖR FÖRÄNDRING

I delprojektet Ansvarsfull virkeshandel med Baltikum kommer WWF och dess samarbetsorganisationer i Baltikum fortsätta att agera opinionsbildare, verka för ett ansvarsfullt skogsbruk samt vara granskare och pådrivare för att motarbeta illegal virkeshandel. I rundabordssamtal och andra fora kommer representanter från myndigheter, skogsnäringen, miljöorganisationer, banker och andra aktörer att delta. Sveaskog deltar aktivt i projektet dels som finansör, dels som aktör i olika projekt.

ANSVARFULL PRODUKTION OCH HANDEL MED BIOBRÄNSLEN

WWF arbetar aktivt på EU-nivå och globalt för att påverka mot en hållbar utveckling inom bioenergiområdet. Under de närmaste åren kommer vi att följa och påverka utvecklingen av krav och rappor-

tering på flytande biobränslen inom ramen för EU:s direktiv för förnybar energi*. De frivilliga kraven på fasta biobränslen blir sannolikt ett viktigt område för fortsatt diskussion och utveckling. Vår ambition är att verka för ett harmoniserat, ambitiöst hållbarhets-system för biobränslen på EU-nivå, istället för 27 olika nationella system.

GLOBAL FOREST AND TRADE NETWORK, GFTN

I WWFs internationella företagsnätverk Global Forest and Trade Network, GFTN*, ingår närmare 300 företag som producerar, handlar och producerar

träbaserade produkter. GFTN:s medlemmar arbetar för ett ansvarsfullt brukande av världens skogar. På ett systematiskt sätt säkrar nätverkets medlemsregler att skogsråvaran kommer från ansvarsfullt skötta skogar och bidrar till att andelen verifierade och trovärdigt certifierade källor ökar i handelsleden.

Sveaskog är ett av de tiotal medlemsföretagen i Sverige. Under projektperioden kommer Sveaskog att utveckla ursprungskontrollen och arbeta för en ökad andel trovärdigt certifierad råvara i sin virkes-handel.

* Se ordlista på baksidan.

Liten ordlista

BIOLOGISK MÅNGFALD

Med biologisk mångfald menas variationsrikdomen bland levande arter av alla ursprung och de ekologiska system i vilka dessa organismer ingår. Detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.

BLÅ MÅLKLASSNING

Blå målklassning är en metod för planering av vattenhänsyn i skogsbruket. En blå målklass uttrycker ambitionsnivån för hänsynen till en särskild vattenmiljö, som till exempel en delsträcka av vattendrag, våtmark eller sjö. I begreppet vattenmiljö innefattas även en ekologiskt funktionell kantzon. Genom att sätta målklasser för skogsskötsel utmed olika vatten kan den ekologiska statusen bevaras och/eller vidareutvecklas.

EU:s DIREKTIV FÖR FÖRNYBAR ENERGI

EU:s direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (2009/28/EG). I direktivet ställs bland annat bindande krav på att Sverige ska uppnå en andel om minst 49 procent förnybar energi till år 2020.

EU:s VATTENDIREKTIV

Vattendirektivet är ett populärnamn på EG-direktivet Ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) som antogs i december 2000 och ska vara genomfört senast 2015. Direktivet är ett ramverk för all vattenplanering och vattenvård inom EU. Det omfattar allt vatten utom öppet hav och avser att bevara eller förbättra såväl vattenkvaliteten som vattenmiljön.

EKOPARK

Stort sammanhängande skogslandskap med höga naturvärden som sköts så att det kan fungera som spridningskälla för biologisk mångfald. I ekoparken styr ekologin före ekonomin.

FSC®

Forest Stewardship Council®, FSC®, är en internationell organisation som tagit fram riktlinjer för ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt skogsbruk. FSC®-märket används på produkter från certifierat skogsbruk. I Sverige finns märket på bland annat grillkol och trädgårdsmöbler. www.fsc-sverige.org.

GLOBAL FOREST AND TRADE NETWORK, GFTN

Global Forest and Trade Network, GFTN, är WWFs internationella företagsnätverk för köpare och skogsbrukare som ska främja ansvarsfullt skogsbruk och handel med produkter från ansvarsfullt skogsbruk. www.gftn.panda.org

MILJÖMÅLET OCH MILJÖKVALITETSMÅLEN

Riksdagen har antagit ett antal miljö kvalitetsmål som beskriver ett önskvärt tillstånd för den svenska miljön inom olika områden. Arbetet med målen ska leda till att det övergripande målet för svensk miljöpolitik, generationsmålet, ska nås: att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

SKOGSPOLITIKENS PRODUKTIONSMÅL OCH MILJÖMÅL

Den svenska skogspolitiken har två likställda mål: produktionsmålet och miljömålet. De innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att skogen ger en värdefull och hög avkastning samtidigt som naturvärden bevaras.

SVEASKOG

www.sveaskog.se

info@sveaskog.se

Sveaskogs växel tel: 0771-787 000

Sveaskogs kundcenter tel: 0771-787 100

VÄRLDSNATURFONDEN WWF

www.wwf.se

www.panda.org

info@wwf.se

WWFs växel tel: 08-624 74 00